

РОЗДІЛ ШІСТНАДЦЯТИЙ. Фізичне зцілення	204
РОЗДІЛ СІМНАДЦЯТИЙ. Як не падати духом	215
Подяка	232
Додатки. Молитви	233
ПРИМІТКИ	244

Розділ перший

Дієва молитва

День 26 червня 2012 року видався у Колорадо гарячим. Термометри в Колорадо-Спрінгс покажуть рекордні 38 градусів тепла – і розбурхають нові страхи про природну пожежу, що палала без стриму в горах на захід від міста. Команди вогнеборців були нечисленні, і після довгої спеки вогонь на схилах гір міг спалахнути від кожної іскри. Того дня до пагорбів було звернено багато тривожних поглядів. А потім, немовби виконуючи чийсь зловмисний наказ, пориви вітру сягнули 65 миль на годину. (Щоб ви розуміли, порив вітру, що дме зі швидкістю 35 миль на годину, загрожує збити вас із ніг; 65 миль на годину – це «жорстокий шторм» за шкалою Бофорта.) Штормові вітри і полум'я на висохлій гірській місцевості створили разом «нечестиву трійцю».

Пожежа в каньйоні Вальдо вирвалася за захисні лінії. Наче німецький блицкриг, що пронісся через усю Польщу в 1939 році, вона почала підступати до меж міста, пожираючи все на своєму шляху. Коли все скінчилося, то вогнем були знищені 18 247 акрів землі і 346 осель.

Я сидів за своїм столом того дня, коли зайшов колега і спитав: «Ти це бачив?». Я інстинктивно подивився на гори – вікна нашого офісу виходять на захід – й угледів передню смугу вогню, яка долала останній хребет перед містом. Ми стежили за репортажами мало не щогодини; пожежа розрослася до 4 000 акрів і здавалася лише на 5 відсотків контрольованою. Моя околиця (ми живемо на краю лісу) двічі отримувала попередження про евакуацію, і ми цілими днями спостерігали, як стовп диму підноситься над горами з епіцентру пожежі на захід від нас, клубочачись на висоті 30 тисяч футів, як грозова хмара чи шлейф вулкана, чорна, помаранчева і зловісна.

Утім, новини й далі запевняли нас, що пожежа попрямує на північ та на захід, оминувши місто, а тому ми й далі жили своїм життям – аж поки я не побачив, як полум'я, наближаючись, видирається на гребінь гори. Виходячи з дверей, я витяг свій телефон і подзвонив Стейсі. «Пакуйся; я їду додому». – «Але ж не було повідомлень про евакуацію», – заперечила вона. – «Він уже близько, – сказав я їй. – Вогонь уже близько. Я його бачу. Я вже їду». Мов чоловік, що втікає від хвилі припливу, я буквально біг наввипередки з пожежею, поки вона перевалювала з гребеня на гребінь. Ми схопили пса і трохи манаття – як же й справді мало важить усе, коли нарешті настає отой важливий «момент», – і попрощалися з усім решта.

Наші сусіди від'їжджали останніми; пізніше вони розповіли нам, що дерева просто вибухали на пагорбі над нашими будинками. Стоячи в заторах, спричинених евакуацією, ми гарячково дзвонили й писали повідомлення друзям, просячи про молитву. Попіл падав на землю, наче сніжинки. У моєму «Ленд-Крузері» 1978 року не було кондиціонера, а тому я вмочив шарф Стейсі у воду і приклав

його до рота, щоб не дихати димом, поки складав план дій на той випадок, якщо вогонь добереться до нас; вітри дули тепер вниз по схилу гори, женучи полум'я уперед, як пекельних псів.

Ми знайшли притулок на схід від міста в кількох дорогих друзів і тривожно спостерігали. Мине ще цілих три дні – посеред диму, вогню і заклопотаних схилів гір – аж поки ми не почуємо новину: наш дім залишився неушкодженим.

До нас почали потроху стікатися фрагменти різних повідомлень, але саме звіти пожежних команд забрали в нас дар мови. Досвідчений начальник пожежної служби і кілька «спеців» з природних пожеж зібралися на нашій вулиці і з подивом споглядали те, чого їм ніколи не випадало бачити раніше. Стофутова вогняна стіна мала би прокотитися нашим пишним літнім схилом і пожерти наш дім за якісь секунди, але цього не сталося. Щоразу, коли несамовите полум'я підступало до межі нашого маєтку, воно зупинялося, вагалося і відступало назад – попри те, що вітер дув йому в спину, а пожежа могла розростися на милі за якісь лічені хвилини. Ми усвідомили, що саме в той момент, за три дні до того, друг написав нам повідомлення:

Я бачив ангела над вашим домом, що розпростер свої крила і махав ними проти вітру й вогню. Думаю, що з вами все буде гаразд.

Коли нам зрештою дозволили повернутися в нашу околицю, ми виявили, що низький вогонь випалив траву аж до самого ґанку. Але головна загроза жодного разу не перетнула межі нашого маєтку. Осики на нашому подвір'ї і далі тішили нас своєю літньою пишнотою.

Знаю, знаю: ця історія порушує непрості питання; вона торкається живого нерва вашого особистого прагнення знайти порятунок та історії ваших непочутих молитов. Інші люди також ревно молилися, коли вогонь котився донизу, – то чому ж їхні оселі не залишилися цілими? Я не вдаю, що знаю відповідь на це запитання. Як і ви, я маю свою історію почутих і непочутих молитов, а також мовчання, яке не можу до кінця збагнути. І взагалі це історія не про мої молитви. Я знаю лише одне: щоразу, коли виходжу з дверей свого дому, я бачу на пагорбі обриси зчорнілих пеньків; а тоді, коли опущу погляд нижче, за межу нашої землі, – зелені, живі дерева. Одна сторона виглядає як Мордор, а інша – як Едем. І це безперечне свідощтво сили, яку має молитва.

Важка, але обнадійлива істина

Ну що ж, час уже нарешті сказати очевидне – деякі молитви працюють, а деякі ні. Чому ж це дивує й дратує нас? Деякі діти працюють, а більшість – ні; і це навряд чи когось здивує. Ми просто шукаємо ту, яка нам допоможе. Деякі інвестиції прибуткові, а інші – ні; і ви шукаєте програму, яка влаштує вас. Деякі школи ефективні, тоді як інші мало на що годяться; сподіваюся, ви зможете підшукати ту, яка найкраще підійде вашій дитині. *Усе влаштовано певним чином.* Чи зможете ви назвати хоч щось одне у вашому житті, що спростувало б сказане?

Минулого літа, працюючи на подвір'ї, я пошкодив лікоть. Я не зважав на проблему тижнями, аж поки таки не звернувся до фізіотерапевта. Я пішов до нього, припускаючи, що за кілька візитів зможу впоратися з проблемою; кінець кінцем, це було звичайне розтягнення – не те щоб

я зламав його чи ще щось. Утім, терапія тривала *місяці* і сильно мене дратувала. І це роздратування, очевидно, було взаємним; тобто я далі тривожив і дратував свій м'яз, розгинаючи лікоть ще поки він не загоївся. Я погіршував ситуацію, бо не хотів пристосувати свій спосіб життя до тієї реальності, яку створював невеличкий м'яз у лівому лікті.

Ви знаєте, про яке роздратування йде мова. Щось підліткове в людській природі не хоче визнавати реалій, які існують у світі навколо нас (і також всередині нас). Нам хочеться їсти те, що нам до вподоби їсти; а тоді нас дивує і розчаровує факт, що наше здоров'я зрештою нас підводить. Ми хочемо, щоб фізичні вправи чи схуднення давалися нам швидко й невимушено; ми хочемо, щоб вони не займали занадто багато часу в нашому календарі. Ми хочемо, щоб наші друзі добре ставилися до нас, не замислюючись навіть над тим, як наша особистість впливає на них. Ми хочемо, щоб наші діти «ставали успішні», не погоджуючись на жертви в манері свого батьківства, які необхідні для задоволення їхніх потреб.

І так само буває з молитвою. Ми хочемо, щоб вона була проста й легка; хочемо, щоб вона звучала отак:

Бог могутній і повний любови.

Нам потрібна Його допомога.

А тому ми просимо допомоги – так добре, як лише можемо.

Решта залежить від Нього.

Він же все-таки Бог. Він може все.

Проблема полягає в тому, що часто Він нас рятує, а ще частіше – ні, і ми не можемо пояснити чому. Ми падаємо духом і занедбуємо молитву. (І щиро вважаємо себе

несправедливо ображеними.) Ми відмовляємося від того скарбу, який Бог дає нам, щоб ми *не* падали духом, пересували «гори» попереду нас і творили ті зміни, які так відчайдушно прагнемо побачити у світі.

Утім, незручна правда така: *це вельми наївний погляд на молитву*, який нічим не ліпший від віри, що подружжя не потребує нічого, крім любови, або що наша зовнішня політика мусить спиратися на віру у свого ближнього.

Цей спрощений погляд на молитву знівечив чимало прекрасних душ, оскільки він не зважає на деякі ключові факти. Усе влаштовано певним чином.

Бог могутній, я прошу допомоги, і все залежить від Нього – це нагадує мені сцену з фільму «Патч Адамс». Патч – молодий студент-медик із золотим серцем; він хоче надавати медичну допомогу знедоленим. Він збирає групу однодумців-ідеалістів, і вони беруться втілювати свою велику мрію. Аж раптом трапляється трагедія; подругу Патча вбиває чоловік, хворий на шизофренію, що був серед тих нещасних, яких вони намагалися врятувати. Тоді режисер переносить нас на верхівку скелі; Патч стоїть на самому краю. Його настрої зловісні; здається, що він от-от накладе на себе руки. Патч сперечається з Богом. Мені страшенно подобається ця сцена – він вирішує запитати; він не приймає своєї долі. Тоді він демонструє своє неправильне розуміння світу:

[Патч підводить погляд на небо.]

«Будь ласка, відповідай – скажи мені, що Ти робиш».

[Мовчання.]

«Добре, погляньмо на Твою логіку: Ти сотворив людину. Людина терпить страждання. Людина вмирає. Може, Ти мав би подумати як слід головою, перш ніж творити?»

[Павза.]

«Ти відпочив сьомого дня; то може в той день варто було згадати про співчуття»¹.

Розуміння Патча неповне – *небезпечно* неповне. Він вириває з історії надзвичайно суттєві факти.

«Ти сотворив людину. Людина вирішила збунтуватися проти Тебе. Ми віддали своє життя, землю та історію людського роду дияволу. Усі наші лиха випливають з цього факту. Але Ти втрутився – Ти послав свого Сина, щоб відкупити й відновити нас. І тепер, як виявилось, триває епохальна війна за людський рід і за нашу планету».

Тепер розумієте, як усе міняють оті «умовчання»? Годі зрозуміти щось таке, як убивство чи природна пожежа, без тих фрагментів історії. І так само годі зрозуміти, чому деякі молитви діють, а деякі – ні.

Відповіді є

Молитва становить для нас жахливу дилему. Ми хочемо молитися; такою є наша природа. Ми відчайдушно хочемо вірити, що Бог прийде порятувати нас. Але потім... здається, Він нічого не робить, і як же нам бути?

Я вірю, що й перед Богом постає дилема; і я вірю, що Він бажає привести нас до відповідей, справжніх відповідей.

Почнімо з того, що ця реальність, у якій ми опинилися, *куди* динамічніша, ніж схильна вірити більшість людей – а надто людей віри. Як і Патч, ми схилиємося до небезпечно неповного розуміння свого становища, як-от:

Бог всемогутній.

Він не втручається.

А отже, така Його воля.